

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 15/160-1/JS

Dato: 21.01.2015

Innspill til høring om ny lov for interkommunale selskaper

Kommunal og Moderniseringsdepartementet (KMD) har utarbeidet «Høringsnotat om endringer i lov om interkommunale selskaper».

KMD legger til grunn at ordningen med ubegrenset ansvar for deltakerne i interkommunale selskaper og forbudet mot konkurs, gir interkommunale selskaper en økonomisk fordel som er uberettiget når det gjelder markedsrettet virksomhet. Departementet vurderer at dette kan utgjøre en konkurransevridende offentlig støtte etter EØS-avtalen art. 61.

KMD vurderer ulike løsninger for å sikre at man ikke kommer i konflikt med EØS-avtalen, men anbefaler løsninger der ansvaret begrenses og konkursforbudet oppheves.

MOVAR er ikke direkte høringsinstans, men oppfattet at departementet ønsket innspill fra selskapene ifm KS-Bedrift sitt høringsmøte 16.1. MOVAR sender derfor brevet både til KS-bedrift, Norsk Vann og KMD.

MOVAR er et interkommunalt selskap etablert i 1989. Selskapet har 5 eiere, Moss, Rygge, Råde, Vestby og Våler kommune. Selskapet driver vannproduksjon og distribusjon, avløpsbehandling, avfallsinnsamling (renovasjon) og behandling, samt regionens brann og feiervesen. Totalt betjener selskapet ca. 75 000 innbyggere (noe færre innen vann og avløp). Som det fremgår er hovedvirksomheten knyttet til selvkost- og allmenntjenlige tjenester. Selskapet har også noe næringsvirksomhet, som utgjør i størrelsesorden 2%, av omsetningen i selskapet. For å håndtere denne virksomheten etablerte MOVAR næringssselskapet «MOVAR Næring AS» i 2006. Selskapet tilbyr renovasjonstjenester til næringskunder. Næringssselskapet kjøper tjenester av morselskapet, som har avtale med privat selskap for innsamling av avfallet. MOVAR Næring AS har derfor ikke langsiktig gjeld.

Hvis man ser på balansen for det interkommunale selskapet, er denne ca. 611 millioner ved inngangen til 2014. Eiendelene utgjør samfunnskritisk infrastruktur, som vannverk, avløpsrensaneanlegg, ledningsanlegg, avfallsanlegg, brannstasjon, samt maskiner og utstyr knyttet til disse virksomhetene. Selskapet har dessuten selvkostfond, som jo utgjør en gjeldsforpliktelse til innbyggerne som utjevnes ved prissetting av tjenestene. Låneporteføljen (langsiktige lån) til selskapet utgjør ca. 400 millioner.

Kontoradresse: Kjellerødn. 30 Huggenes 1580 Rygge Telefon 69 26 21 10 Telefax 69 26 21 11	Avdelinger: Vansjø Vannverk Kambo Renseanlegg Solgård Avfallsplass Husholdningsrenovasjon Fuglevik Renseanlegg Hestevold Renseanlegg MIB Brann- og Feiervesen	69 26 21 40 69 27 61 70 69 20 85 50 69 20 85 50 69 26 27 60 69 27 61 77 69 24 78 50	Bankgiro: 6118.05.58941 Foretaksnr.: 959272204	E post: movar@movar.no Hjemmeside: www.movar.no www.brann.movar.no
---	---	---	---	--

I høringsnotatet fremgår det at interkommunale selskaper som organisasjonsform i utgangspunktet er ment som et tilbud for organisering av de delene av kommunenes virksomhet som har mer preg av forretningsmessig hensyn enn kommunenes myndighetsutøvelse og forvaltningsvirksomhet. Vår erfaring tilsier imidlertid at selskapene som benytter denne selskapsformen er selskaper som løser oppgaver innenfor kommunale oppgaver for flere kommuner, og i mindre grad konkurrerer med private selskaper i et marked. MOVAR er et godt eksempel på denne type selskap, hvor kommunene ønsker å oppnå kvalitative og kvantitative stordrift fordeler igjennom interkommunalt samarbeid. Tidlig på 2000-tallet ble det gjennomført en vurdering av gevinsten man hadde innenfor vann og avløp som følge av det etablerte samarbeidet. Denne viste at en årlig besparelse for innbyggerne i regionen på ca. 30 millioner, fremfor at hver av kommunene skulle løse oppgavene hver for seg. Samarbeidet har gjort at det mulig å etablere større enheter, som gir lavere enhetskostnader som kommer innbyggerne til gode.

Ved å begrense ansvaret som de samarbeidende partene har, og dermed påføre denne typen virksomhet høyere kapitalkostnader, bidrar man til at tjenestene som disse selskapene utfører på vegne av innbyggerne og kommunene blir dyrere. Videre vil det kunne hefte usikkerhet i forhold til det kommunale eierskapet til vann og avløpsanlegg, hvis disse er balanseført som pantsatte anleggsmidler i et interkommunalt selskap. Her kan det være en konflikt med Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, som trådte i kraft 1. juli 2012.

Dette kan kanskje løses slik KMD har skissert ved at det gis kommunale garantier for hvert enkelt lån til denne typen investeringer. Hvordan disse eiendelene skal sikres ved en evt. konkurs i selskapet er ikke vurdert. Vi vil påpeke at garantistillelse ved hvert enkelt lån fra samtlige 5 kommuner vil være svært arbeidskrevende, og man kan oppleve at manglende garanti fra f.eks. en kommune, kan stanse gjennomføringen av viktige tiltak f.eks. innenfor vannforsyning.

Selv om man isolert sett kan si at de interkommunale selskapene har fordel av de ubegrensede kommunale garantiene, i form av reduserte kapitalkostnader, må man også ta med at de investeringene som selskapene gjør til stor del gjelder kommunal infrastruktur, som f.eks. ledningsanlegg, rør i bakken, pumpestasjoner, avfallsanlegg, vannverk osv. Investeringene foretas sjeldent for å oppnå økonomiske gevinster, men oftere for å sikre innbyggerne og regionene gode tjenester innenfor vannforsyning og avfallshåndtering, og for å sikre rene sjøer, elver og havområder.

Flere av de interkommunale selskapene har bidratt med betydelig utbytte til sine eiere, enten disse er gitt innenfor selvkost eller som frie disponible midler. Det er derfor ikke gitt at fordelene som en offentlig garanti gir er «vederlagsfri» for alle interkommunale selskaper. For MOVARs del er det siden selskapet ble etablert i 1989 utbetalt totalt ca. 55 millioner i utbytte til eierne. Det er i denne sammenheng verdt å merke seg at selskapet er etablert uten innskutt egenkapital fra eierne. Utbyttet kan dermed sees på som et vederlag for garantistillelsen, og gjør at selskapet vil ha en krevende posisjon ved innlån i markedet pga svak egenkapital.

Dersom ny lov blir slik KMD foreslår, vil en overgangsordning på 1. år være alt for kort tid. I denne perioden må selskapene enten få sikret seg kommunale garantier for eksisterende lån, omorganisere eierskapet til deler av virksomheten, eller finne alternativ finansiering i markedet. Et annet usikkerhetsmoment er hvordan lån med fastrente kan refinansieres hos eventuell ny långiver. Førtidig avslutning av slike lån vil sannsynlig medføre store engangsbetalinger av fremtidige renter. Videre må forholdet til selskapenes pensjonsforpliktelser avklares. Selskaper som MOVAR, som til stor grad opererer innenfor selvkostområdet, vil i liten grad ha mulighet til å opparbeide ny egenkapital. KMD trekker paralleller til Statsforetakene i høringsnotatet. Begrensningene som nettopp ligger i selvkost, skiller etter MOVARs oppfatning mye av virksomheten i de større interkommunale selskapene, og Statsforetakene som blir benyttet som eksempel.

Hvis målet er å begrense konkurransefortrinnet mot andre private aktører, kan et alternativ være å begrense adgangen til bruke en selskapsform med ubegrenset ansvar, til kun å gjelde samfunnskritiske tjenester som i liten grad gjennomføres i konkurranse med andre, dvs. typisk tjenester som ligger innenfor selvkost eller hvor kun kommunene selv er oppdragsgiver. Det er viktig å påpeke at de interkommunale selskapene på flere områder ikke konkurrerer på samme vilkår som private, eksempler på dette kan være forbrukeravgiften på el-kraft, som de private slipper, eller lov om offentlige anskaffelser, som gir interkommunale betydelige transaksjonskostnader knyttet til innkjøp, som de private slipper.

Organisering som interkommunalt selskap virker også i fremtiden å være en effektiv måte for kommunene å organisere og løse større felles utfordringer, hvor det må gjøres store investeringer. Skal slike investeringer kunne finansieres igjennom samarbeid mellom kommunene, vil dagens ordning med ubegrenset deltakeransvar måtte opprettholdes, da kommunale garantier knyttet til hvert enkelt lån, vil være for komplisert og arbeidskrevende.

Fremfor å endre loven slik KMD foreslår, bør man heller begrense bruken av selskapsformen til mer «allmenntyttige» foretak. I de tilfeller hvor interkommunale selskaper har virksomhet som skjer i konkurranse med private («Økonomisk aktivitet» i tråd med EØS-avtalen), bør denne delen av virksomheten organiseres i egne næringselskaper som holdes atskilt fra det interkommunale selskapet. En slik løsning virker å ligge nær løsningen som er valgt i Finland.

Med vennlig hilsen

Johnny Sundby
Adm. direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger dermed ingen underskrift.